

УДК: 338.488

О.С. Гарбера,

аспірант, Тернопільський державний технічний університет імені І.Пулюя

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ СЕГМЕНТІВ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ, ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ)

Анотація. У статті піддано аналізу основні сегменти туристично-рекреаційної інфраструктури Тернопільської, Чернівецької та Івано-Франківської областей, зокрема: транспорт та шляхи сполучення; засоби розміщення, місця відпочинку та рекреації;. З'ясовано поточний стан елементів інфраструктури та взаємний їх вплив на розвиток галузі. Зроблено висновок щодо необхідності комплексного підходу до удосконалення матеріально-технічної бази туристичної індустрії.

Annotation. The segments of tourist infrastructure of the explored regions are exposed to the analysis: transport and roads, places residence, rest and recreation. Current status of elements of infrastructure and mutual their influencing is exposed. A conclusion in relation to the necessity of complex approach to the problem is done.

Ключові слова: туризм, рекреація, розвиток туризму, туристична інфраструктура, аналіз стану туризму, транспорт, заклади розміщення туристів.

Вступ. Розвиток туризму в Західному регіоні України є високо актуальним. Перетворення регіону на туристичну зону з європейським рівнем сервісу та комфортабельності принципово змінить обличчя як регіону, так і держави. Регіон має унікальні умови для розвитку туризму та санаторно-курортної галузі. Чисельні природні та культурні атракції, угіддя, мінеральні джерела, горні масиви призначені саме для таких цілей. Регіон має неоціненний лікувально-рекреаційний потенціал, всі умови для розвитку різних видів туризму: рекреаційного, історико-пізнавального, релігійного, спортивного, зеленого, екстремального тощо.

Теоретичні аспекти відбудови сфери туризму досліджуються в роботах таких вітчизняних вчених: Барчукова Н.С., Онищенко В.О., Долішнього М.І., Євдокименко В.К., Жупанського Я.І., Ткаченко Т., Шаблія О.І., Квартальнова В.А., Кифяка В.Ф., Крачило М.П., Благуна І.С., Кравціва В.С. та інших.

Постановка задачі. Нещодавно туристична галузь прямувала до розвитку, сьогодні ж, разом з економікою, переживає кризовий період. Таким чином, проблеми галузі, які мали розв'язатися природнім шляхом з розвитком економічних відносин, не встигли стати вирішеними. Цією роботою автор започатковує цикл розробок, присвячених проблемам розвитку туристично-рекреаційної галузі у означених областях. Дане дослідження покликане визначити стан інфраструктури галузі з метою визначення подальших кроків, необхідних для її розвитку.

Виклад основного матеріалу. Аналіз основних сегментів туристичної інфраструктури Західного регіону України на прикладі Тернопільської, Чернівецької та Івано-Франківської області, проведений в дослідженні, дозволив автору виявити позитивні та негативні сторони розвитку галузі, викладені нижче.

Туристично-рекреаційна інфраструктура – це структура елементів, покликана забезпечити функціонування галузі туризму та рекреації. У статті аналізується туристично-рекреаційна інфраструктура досліджуваного регіону, як частина економічного і суспільного обличчя південно-західних регіонів України.

Елементи інфраструктури, що вивчаються:

- транспорт та шляхи сполучення: їх наявність, різноманітність, забезпеченість аеропортами та вокзалами, можливості швидкої та комфортабельної зміни транспорту та прибуття до кінцевого пункту, якість та безпечність доріг, їх забезпеченість придорожніми закладами: мотелями, рестораціями, медичними пунктами тощо;
- місця перебування та відпочинку: готелі, пансіонати, санаторії, будинки відпочинку, що мають відповідний рівень послуг: рекреаційних, медичних, розважальних;

Розвиток транспортної інфраструктури, розгалуження шляхів сполучення та еволюція туристичної індустрії є процесами тісно взаємопов'язаними і взаємозумовленими. Без сумніву, туризм став наслідком виникнення та розвитку транспортної системи. Послуга переміщення людей є постійним компонентом

сервісу туристичної діяльності. Розвиток транспортної інфраструктури істотно впливає на туристичну привабливість регіону. Найбільш популярними є залізничний, автомобільний та повітряний види транспорту.

Перевагами залізничного транспорту є: регулярність роботи незалежно від погодних умов та пори року, швидкість та комфортність переміщень.

Загальна протяжність залізниць регіону становить 1483 км. Міжнародні потяги сполучають Івано-Франківську та сусідні області з Польщею, Росією, Молдовою, Білорусією. Через Тернопільську область проходять поїзди у Польщу, Болгарію, Чехію, Росію. В 2008 році в регіоні було перевезено 13427,0 тисяч пасажирів, значна частина яких переміщувалася з метою відпочинку та туризму, у тому числі – ділового туризму.

З 2000 року спостерігається тенденція до зниження кількості туристів, які подорожують залізничним транспортом на користь авіаційного та автомобільного транспорту. Особливо це стосується перевезень туристів, що прибувають із-за кордону та віддалених областей. Негативна динаміка пасажирських перевезень спонукала керівників залізниці до суттєвих змін. Так, на протязі 2006-2009 років залізничниками регіону:

- помітно оновлено рухомий склад та підвищено його комфортність;
- розроблено та впроваджено новий підвид потягу – рейкові автобуси. Це вкорочені поїзди, що працюють на близьких маршрутах. Зокрема, на маршрутах "Чернівці-Львів", "Ворохта-Львів";
- оптимізовано розклад, деякі з потягів, ("Івано-Франківськ-Київ") набули статусу "швидкий";
- піддано реставрації залізничні вокзали та переважну більшість посадочних платформ, зокрема у містах Івано-Франківськ, Тернопіль, Галич, Рогатин, Коломия, Яремче, Долина.

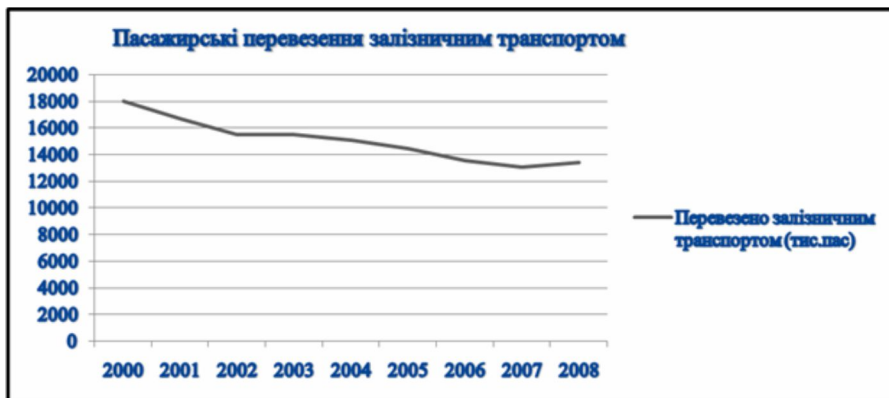


Рис. 1. Динаміка пасажирських перевезень залізницями регіону [9,10,11]

Проте, інфраструктура залізниці в цілому продовжує перебувати на низькому рівні. Ступінь зносу основних фондів складає більше 70 %, вони є застарілими фізично і морально і потребують значних інвестицій.

Автомобільний транспорт займає в Україні провідне місце серед усіх видів пасажирського транспорту. Представлений переважно автобусами різних марок. Автобус, як засіб пересування туристів, є найвигіднішим під час короточасних туристичних поїздок, екскурсій та подорожей, для трансферів, відвідування спортивних та культурних заходів.

Регіон має розвинену мережу автошляхів. Їх довжина у Тернопільській області становить – 5,6 тис. км, Чернівецькій – 2,9 тис. км, Івано-Франківській – 4,2 тис. км. Особливістю автомобільних доріг Західного регіону України є те, що частка штучних споруд та підпірних мурів на одиницю протяжності є удвічі більшою за середню в Україні. До того ж, більшість мостових переїздів (близько 70%) було побудовано більш ніж п'ятдесят років тому. На сьогодні стан штучних споруд, покриття доріг та придорожньої інфраструктури потребують глобальної реконструкції та розбудови.

Аналізуючи автомобільні перевезення протягом останніх восьми років, можна помітити тенденцію до зростання кількості пасажирів, які віддають перевагу автомобільному транспорту. Так, у 2000 році пасажирами стали 118429,4 тисяч осіб, а в 2008 році – 212767,6.

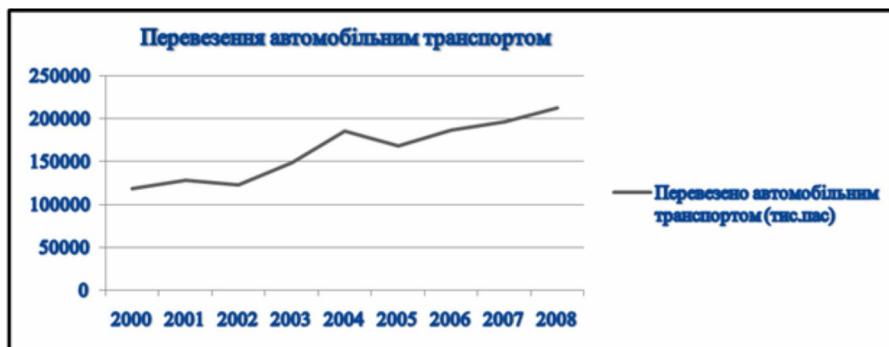


Рис. 2. Динаміка пасажирських перевезень автомобільним транспортом [9,10,11]

Дослідження наочно демонструє значне підвищення навантаження на автомобільний транспорт та шляхи. Значним чином навантаженню сприяє підвищення інтенсивності руху великовагових транспортних засобів. Крім того, за останні п'ятнадцять років у разі збільшився парк приватних транспортних засобів. Високий руйнівний вплив, відсутність своєчасних профілактичних робіт, робіт з прокладання нових та реконструкції старих шляхів, призводять до посиленої руйнації доріг та мостових конструкцій, не розрахованих на такий режим експлуатації. Крім того, суттєве переключення перевезень на автомобільний транспорт на шкоду, наприклад, залізничному та транспорту на електротязі, тягне значну шкоду для довкілля.

У регіоні функціонує близько 300 автозаправних станцій. Рівень їх забезпеченості об'єктами сервісів та торгуючими одиницями – низький. Мережа мотелів, придорожніх готелів та ресторацій розвинена у край недостатньо. Шляхи туристичного значення не обладнано паркувальними майданчиками, туалетами. Дорожні знаки, вказівники та дорожня розмітка практично не враховують потреби подорожуючих іноземних туристів, оскільки виконані переважно українською мовою.

Такий стан вказівників та дорожніх знаків утруднює пересування автомобільних туристів і перешкоджає збільшенню туристичного потоку, насамперед з держав Західної Європи.

Проблеми стану та експлуатації інфраструктури автомобільного транспорту призводять до низької привабливості туристичних вояжів до України через низьку комфортність користування та високі дорожні ризики, що тягнуть відсутність задоволення від подорожі, утому та дорожній травматизм.

Основною привабливістю авіаційного транспорту з точки зору перевезень туристів є: швидкісність, особливо на великих відстаннях, та комфортність. Стан авіації: клас літаків, інфраструктура, безаварійність значною мірою демонструють обличчя держави, її економічне самопочуття.

Аналізуючи використання транспорту протягом 8 років, можна помітити, що найбільшим попитом авіаперельоти користувались у 2002 році (перевезено 15,5 тисяч пасажирів), починаючи з 2003 року кількість пасажирів постійно зменшувалася і у 2008 році досягла мінімуму.

В Івано – Франківській області функціонує міжнародний аеропорт "Івано-Франківськ", першопочатково обладнаний для прийому та обслуговування літаків за першою категорією ІКАО. Довгий час аеропорт приймав на себе навантаження туристичними, чартерними та комерційними рейсами. Останніми роками зношена експлуатаційна інфраструктура аеропорту не давала змоги підтвердити його сертифікаційну придатність. Як наслідок, потужності аеропорту не використовувалися належним чином. Наразі аеропорт передано у приватну власність і піддано реконструкції, яку планується завершити до 2012 року. Опісля цього аеропорт матиме повноцінне туристичне завантаження, включно з обслуговуванням проведення у в Україні чемпіонату Європи "Євро – 2012".

З Чернівецького аеропорту сьогодні виконуються авіарейси до Стамбулу (Туреччина), Алеппо (Сірія), Києва (Бориспіль, Жуляни). Комунальне підприємство "Міжнародний Аеропорт Чернівці" та Чернівецький структурний підрозділ "Укрерорух", які забезпечують повітряний рух, знаходяться не в найкращому економічному становищі і потребують значних інвестицій. Довга боротьба за власність аеропорту негативно відбилася на стані основних фондів.

В Тернопільській області функціонує 1 аеропорт 4 класу, 2 аеродроми (Мельниця-Подільська та Борщів) та 1 вертодром (Кременецький район). Власне аеропорт потребує будівництва нового аероузлу і всіх інфраструктурних споруд. Інші об'єкти також перебувають у нефункціональному стані. З цієї причини повітряний транспорт тут використовується рідко.

Доводиться визнати, що транспортна складова інфраструктури регіону розвинена невідповідно і значною мірою перешкоджає розвитку туризму.

На протязі 2000-2007 років ринок демонстрував зростання за всіма основними показниками. Збільшувалася кількість відпочиваючих, частка іноземних громадян в складі відпочиваючих, посилювалося просування продукту на зовнішній і внутрішній ринок. За 2008 рік суб'єктами туристичної діяльності регіону було обслуговано 708947 осіб, в тому числі 8688 іноземних туристів, 650547 внутрішніх туристів та 49712 громадян України, які виїжджали за кордон. З рисунку 3 видно, що у 2007 році в регіоні було обслуговано найбільше туристів.



Рис. 3. Кількість туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності [9,10,11]

Кількість туристів зростала у 2001 році на 2%, у 2002 на 20%, у 2003 на 36%, у 2005 році на 57%, у 2006 році на 73%, у 2007 році на 98%, лише у 2004 році зменшилась на 6,5% та у 2008 році на 17%, що є зумовленим світовою фінансовою кризою. Слід відмітити, що кількість екскурсантів зростає у 2008 році в порівнянні з 2000 роком у 8 раз. Найбільше іноземних туристів (16790 осіб) відвідало регіон у 2006 році, найменше - у 2004 році (див. таблицю 1).

Таблиця 1. Туристичні потоки Західного регіону України [9,10,11]

Роки	Кількість туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності України – усього ¹	Із загальної кількості туристів:			Кількість екскурсантів
		іноземні туристи	туристи-громадяни України, які виїжджали за кордон	внутрішні туристи	
2000	98705	8122	18896	71687	74086
2001	101070	8132	19670	73268	118295
2002	121763	8807	23584	89372	125551
2003	166733	12738	24342	129653	131840
2004	156062	7108	24432	124522	71430
2005	245946	14669	26188	205089	82933
2006	427639	16790	28146	382703	72749
2007	846803	9015	41543	795245	554632
2008	708947	8688	49712	650547	609425

Останніми роками внутрішній туризм Західного регіону України має такі зрушення:

- дещо збільшилась кількість гідних місць розміщення, які пропонують послуги за розумною ціною;
- вдвічі виросла популярність турів вихідного дня і одноденних турів та відповідних послуг;
- заклади рекреації розробили та пропонують багато нових програм.

Готельна індустрія – одна з головних складових туристичної індустрії, яка головним чином впливає на розвиток туризму в регіоні. Від її розвитку залежить не тільки завантаження транспорту та прибуток від надання туристичних послуг, але й розвиток таких секторів економіки як торгівля, сільське господарство, промисловість, будівництво, зв'язок.

Готельна індустрія є одним з найголовніших елементів інфраструктури туризму. В регіоні представлена: готелями, туристичними базами та пансіонатами,

санаторіями-профілакторіями, дитячими оздоровчими таборами, мотелями, кемпінгами, ботелями тощо. Зважаючи на низьку (порівняно до можливостей) розвиненість місцевого ринку рекреаційних послуг та невисокий рівень статистичних даних по нових приватних об'єктах, достатньо складно дослідити та провести абсолютно точну сегментацію підприємств відпочинку. Проте, умовно інфраструктуру місць розміщення туристичного обслуговування Тернопільської, Чернівецької та Івано-Франківської областей можна розділити на декілька сегментів:

- санаторії та лікувально-оздоровчі центри;
- пансіонати та будинки відпочинку;
- готелі, туристичні бази, молодіжні табори;

В регіоні діють 102 готелі загальною прийнятною здатністю 11957 місць. В 2008 році обслуговано 211,4 тисяч осіб, що на 3% більше ніж позаминулого року і на 29% більше ніж на початку аналізованого періоду (див. таблицю 2).

Найбільша частка готельного ринку Тернопільської області припадає на ВАТ "Тернопіль-готель", яке включає такі готелі як "Тернопіль" та "Галичина". Послуги розміщення в області надають такі заклади: "Юхнович", "Тернопіль", "Галичина", "Глобус", "Алігатор", "Гетьман", "Таня" (Чортків), "Острів", "Едем" (Кременець), "Гостинний двір", "Затишок" (Борщів), "Гранд" (смт. Дружба Тербовлянського району) та інші. Загалом в області сертифіковані послуги надають 40 закладів.

В Чернівецькій області послуги розміщення надають 27 закладів готельного господарства, серед них найбільшими є ГТК "Черемош", туристичний комплекс "Турист", "Прем'єр-Клуб", "Дельта", "Київ", готелі "Хотин", "Карпатська зірка", "Дім рибалки", готельно-ресторанний комплекс "Плай", готельний комплекс "Лідер" та інші.

На території Івано-Франківської області діють 35 туристично-рекреаційних закладів, зокрема готелі "Надія" та "Аускопут" (м. Івано-Франківськ), відпочинковий комплекс "Синьгора" (с. Гута Богородчанського району), готель "Маливо" (Надвірнянський район), бази відпочинку "Карпати" (м. Яремче), "Легенда Карпат" (м. Косів), готель "Князь Олег" (м. Долина), готель "Писанка" (м. Коломия) та інші.

Переважну більшість становлять готелі, збудовані за радянських часів, із застарілою матеріальною базою.

Таблиця 2. Готелі та інші місця рекреації Тернопільської, Чернівецької та Івано-Франківської областей, 2000-2008 рр. [9,10,11]

Показник / рік	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Кількість готелів, інших закладів тимчасового проживання, од.	79	77	81	86	76	74	83	98	102
Кількість номерів, од.	3318	3340	3220	3472	3205	3021	3454	4122	4122
Житлова площа всіх номерів, тис. м ²	61,1	61,8	68,2	72,5	69,8	60,3	74,8	91,6	99,9
Одноразова місткість, місць	6576	6549	6519	7385	6783	6572	8170	11875	11957
Обслуговано приїжджих, тис. осіб	162,7	155	165,9	182,8	169,6	196,2	196,2	204,2	211,4

Розвиток санаторно-курортного господарства Західного регіону України є зумовленим наявністю унікальних рекреаційних ресурсів та їх лікувально-оздоровчими властивостями, красою природи, наявністю історичних та національних пам'яток культури.

В Тернопільській, Чернівецькій та Івано-Франківській областях функціонує 30 санаторіїв та пансіонатів з лікуванням, 14 санаторіїв-профілакторіїв, 3 пансіонати, 17 баз відпочинку, 1861 дитячих оздоровчих таборів (див. таблицю 3).

В Тернопільській області діють 599 оздоровчих закладів, серед них - 9 санаторіїв та пансіонатів з лікуванням, 5 санаторіїв-профілакторіїв, 3 бази відпочинку та 582 дитячих оздоровчих таборів. Найбільш відомі з них такі як: оздоровчі заклади "Гайдарівець" (Шумський р-н) та "Лісова пісня" (Борщівський р-н), санаторій "Збруч", офтальмологічний санаторій "Барвінок" (смт. Гусятин), знані оздоровчі заклади Тербовлянського району - "Промінь", санаторій "Медобори" (Конопківка), оздоровчий заклад "Зорепад" (с. Струсів) та інші.

Таблиця 3. Санаторно-курортні та оздоровчі заклади Тернопільської, Чернівецької та Івано-Франківської областей [9,10,11]

Роки	Санаторії та пансіонати з лікуванням		Санаторії-профілакторії		Будинки і пансіонати відпочинку		Бази та інші заклади відпочинку		Дитячі оздоровчі табори	
	усього	ліжок, тис.	усього	ліжок, тис.	усього	місць, тис.	усього	місць, тис.	усього	місць, тис.
2000	33	5,297	24	1,9	2	0,2	16	1,281	183	10,19
2001	33	5,317	20	1,5	2	0,1	17	1,283	217	9,415
2002	36	5,997	20	1,4	2	0,2	17	1,583	392	9,215
2003	37	5,997	18	1,25	2	0,1	21	1,633	883	8,795
2004	32	5,466	19	1,35	6	0,5	19	1,533	1865	11,195
2005	32	5,458	18	1,3	4	0,2	20	1,533	1830	10,465
2006	30	4,997	17	1,1	4	0,2	18	1,333	1837	11
2007	30	4,797	16	0,9	3	0,2	18	1,433	1928	10,726
2008	30	4,697	14	0,8	3	0,2	17	1,433	1861	11,156

Санаторно-курортну базу Чернівецької області представлено відомими закладами Вишницького району - ВАТ "Туристичний комплекс Черемош" (м. Вишниця), туристичний комплекс "Стіжок" (с. Берегомет), пансіонат лікування матері та дитини "Зелені Пагорби" (с. Виженка), туристичний комплекс "Лекече" (с. Лекече). Крім того, традиційно популярними закладами області є: санаторій "Брусниця" (с. Брусниця, Кічманський р-н), пансіонат "Буковина" (Глибочкий р-н), спортивно-оздоровчий комплекс "Цецино" (м. Чернівці), бази відпочинку "Аква-плюс" та "Берег любові" (Сторожинецький р-н), пансіонат відпочинку сімейного типу "Фільварок" (с. Задубрівка Заставнівського р-ну), міжнародний туристично-розважальний комплекс "Передел Німчич" (с. Підзахаричі Путульський р-н) та інші.

В Івано-Франківській області лікувально-оздоровчі послуги надають:

- санаторії "Водоспад", "Яремче" (м. Яремче), "Кремінь" (смт. Татарів), "Косів" (с. Сводна Косівський р-н), "Шешори" (с. Шешори Косівського району), "Гірське повітря", "Смерічка" (сел. Ворохта), "Черче" (с. Черче Рогатинського р-ну), санаторії "Ясень" ім. митрополита А. Шептицького (с. Ясень Рожнятівський р.);
- дитячі санаторії "Прикарпатський", "Сніжинка" (м. Яремче), "Прут" (с. Татарів), "Зелений гай" (с. Коршів Коломийського р.), Єзупіль (сел. Єзупіль Тисменицького р.) та санаторії матері і дитини "Прикарпаття" (м. Яремче);
- лікувально-оздоровчі комплекси "Гірський" (Яремчанської м/р), "Гуцульщина" (м. Яремче), "Верховина" (сел. Верховина), "Долина" (м. Долина), "Карпатські зорі" (м. Косів), "Смерічка" (с. Люча), "Сріблясті водоспади" (с. Шешори Косівського р.);

- бази та будинки відпочинку "Торгани", "Едельвейс", "Карпати", "Легенда" (м. Яремче) "Нафтовик" (с. Яблуниця Яремчанської м/р) та інші.

Загалом в регіоні функціонує 225 лікарняних закладів та 680 лікарських амбулаторно-поліклінічних закладів.

До початку століття туристичний бізнес досліджуваних областей продовжував існування на матеріальній базі, створеній за радянських часів, нещадно експлуатуючи інфраструктуру та не відновлюючи її. Те саме стосується атракцій та національних пам'яток. З 2000 року поступово починається будівництво приватних туристичних закладів, спочатку дрібних, пізніше - небагатьох сучасних туристичних комплексів з високим рівнем сервісних послуг та, одночасно, і цін. Але більшість оздоровчих комплексів для широких верств населення продовжує експлуатацію застарілої матеріально-технічної бази.

Рекреаційна нерухомість, незважаючи на поточний кризовий стан економіки, залишається одним з найперспективніших напрямів розвитку української економіки. І найперспективнішим є вкладення грошей в пансіонати і готелі саме на південному заході України. Тенденції останніх передкризових років свідчили про поліпшення ситуації в готельному секторі туристичної інфраструктури регіону. Готельний ринок регіону почав розвиватися, і збільшував кількість елітних готелів та закладів відпочинку аж до середини 2008 року (до початку кризи). Спостерігалось підвищення інтересу інвесторів до об'єктів рекреації. Найзначніші інвестиції здійснювалися в будівництво комфортабельних, дорогих об'єктів розміщення. Інвестори все частіше звертали увагу на рекреаційну нерухомість, для розвитку якої щедра природа надала якнайкращі умови.

Дослідження свідчить, що наразі готельний бізнес, як частина туристичної інфраструктури перебуває у замороженому стані. Переважно більшість розпочатих проєктів законсервовано через нестачу інвестиційних коштів та недосяжність кредитних ресурсів. Загалом, матеріальна база туризму регіону потребує комплексної програми розбудови та державного нагляду. Така програма у напрямі розбудови матеріальної частини готельного бізнесу мала б містити такі першочергові напрями:

- модернізацію існуючих лікувально-оздоровчих закладів комунальної та державної власності. Підвищення рівня комфортабельності та сервісів санаторно-курортних, оздоровчих установ до європейських стандартів;
- продаж у приватну власність недобудованих рекреаційних об'єктів. Умови: на конкурсних засадах, по результатах розгляду представленої концепції та перевірки фінансових можливостей;
- забезпечення розвитку, будівництва і реконструкції об'єктів туристичної інфраструктури курортних міст та селищ на основі використання сучасних технологій;

Автор вважає, що така програма має розроблятися та провадитися під періодичним наглядом держави.

Висновки . З огляду на те, що усі складові туристично-рекреаційної інфраструктури знаходяться у неналежному стані та нерозвиненість будь-якої з них тягне за собою затримку розвитку інших, автор вважає, що головним завданням науковців та адміністрації регіону має стати розробка комплексної програми розвитку інфраструктури. Без такої розробки подальша розбудова галузі проходитиме стихійно, що є шкідливим як з економічного боку, так і з погляду забезпечення охорони довкілля, сервісної укомплектованості туризму, самодостатності і прибутковості закладів.

Програми зацікавлених інвесторів, що мають відповідні можливості та ідеї будівництва перспективних туристичних комплексів нового покоління, слід включати до програми загального розвитку для обрахунку нешкідливості, забезпечення комплексності, збалансування конкуренції, забезпечення вимог природокористання тощо.

У межах такої програми першопочатково слід зосередити зусилля на будівництві туристичних комплексів високого рівня, яке потягне комплексну розбудову іншої туристичної інфраструктури, сприятиме розвитку промисловості та сільського господарства регіону.

Таким чином, розробка, впровадження та виконання цілісної програми у перспективі глобалізують туризм регіону та змінять його обличчя, дозволивши отримувати прибутки з мінімізованою шкодою для довкілля та користю для суспільства. Отже,

Конкретні поточні програми, можливі на нинішньому етапі:

1. Першопочатково необхідно створити повний перелік діючих закладів та класифікувати їх. Типологізація дозволить накласти програму на структуру та:

- створити регіональні стандарти закладів, що їх буде опрацьовувати програма;
- визначити поточний стан інфраструктури, необхідні інвестиції та їх суму;
- визначити можливі місця для нових курортів.

2. Є необхідною розробка простої економічної схеми залучення недержавних інвестицій для опорядження та реконструкції пам'ятників природи історії та культури місцевого значення для їх подальшого використання в туристичному бізнесі.

Після виконання первісних завдань відкриваються нові перспективи для наукових досліджень у межах програми та простір для роботи науковців у напрямі розробок для галузі.

Список використаних джерел

1. Беркович В. І. Тенденції та перспективи розвитку туристично-рекреаційної галузі в Закарпатській області / Беркович В. І. // Стратегічні пріоритети. – 2009. - № 2. – С. 218-224
2. Вінський Й. Аналіз проблеми, яку передбачається розв'язати шляхом державного регулювання господарських відносин / Вінський Й. / [електронний ресурс]. – режим доступу до ресурсу : http://mtu.gov.ua/en/alias_165/8620.html
3. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні : підручник / Кифяк В. Ф. – Чернівці : Книги-XXI, 2003. - 300 с.
4. Наказ "Про внесення змін до наказу Мінтрансв'язку від 14.04.2008 № 433" від 15.09.2008 р. № 1131 / [електронний ресурс] / Міністерство транспорту та зв'язку України. – режим доступу до ресурсу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0935-08>
5. Панкова С. В. Туристичне краєзнавство: навчальний посібник / Панкова С. В. - К. : Альтерпрес, 2003. - 352 с.
6. Романюк Д. М. Невідповідність технічного стану Івано-Франківського міжнародного аеропорту міжнародним стандартам / Романюк Д. М., Єфименко Б. В., Лопата М. О. – [Аналітична записка] / [електронний ресурс]. – режим доступу до ресурсу : <http://www.ipas.org.ua/doc/pr/05/18.pdf>
7. Статистичні дані / Державна служба туризму та курортів / [електронний ресурс]. – режим доступу до ресурсу : <http://www.tourism.gov.ua>
8. Туристичний та курортно-рекреаційний комплекс Тернопільської області / Тернопільська обласна державна адміністрація – [Стаття] / [електронний ресурс]. – режим доступу до ресурсу : <http://who-is-who.com.ua/bookmarket/ukrtour2009/24/79.html>
9. Статистичні дані/ Головне управління статистики у Тернопільській області/ [електронний ресурс].- режим доступу до ресурсу: <http://www.ternstat.tim.net.ua/statinfo.html>
10. Статистичні дані/ Головне управління статистики у Чернівецькій області/ [електронний ресурс].- режим доступу до ресурсу: <http://www.oblstat.cv.ukrtel.net/operinf.html>
11. Статистичні дані/ Головне управління статистики у Івано-Франківській/ [електронний ресурс].- режим доступу до ресурсу: <http://stat.if.ukrtel.net/>

Стаття надійшла до редакції 16.11.2009 р.



ТОВ "ДКС Центр"